

“Risico's zo goed mogelijk spreiden”.

Bouwend Nederland | 2 | 5 februari 5

De pensioenfondsen ontkomen niet aan de gevolgen van de financiële en economische crisis. Het Bedrijfstakpensioenfonds voor de Bouwnijverheid, kortweg BPF Bouw, is er tot nu toe redelijk goed van af gekomen. “Toch hebben we moeten vaststellen dat er - net als bij vele andere pensioenfondsen - voor 2009 geen verhoging van de pensioenuitkeringen voor gepensioneerden in zit. Ook waren we genoodzaakt een premieverhoging toe te passen”, aldus Erik Gelderloos, scheidend voorzitter van het BPF Bouw namens de werkgevers.

De wereld van de pensioenfondsen is een turbulente wereld. “De omgeving is nu zo sterk in beweging dat ieder moment de situatie anders is. Het BPF Bouw heeft het vermogen over verschillende soorten beleggingen gespreid. Een derde in aandelen, een kwart in vastgoed, 40% in zogeheten vastrentende waarden als staatsleningen en obligaties. Jaarlijks maken we een beleggingsplan. Daarin stellen we vast hoe we het vermogen gaan verdelen over de diverse beleggingscategorieën. Daarbij houden we dan wel vast aan een gespreide verdeling om daarmee het risico voor het fonds zo goed mogelijk te beheersen.”

Vak apart

Een klein miljoen aan actieve en passieve deelnemers en een belegd vermogen van € 23 miljard. Ziedaar het profiel van het fonds. Geen wonder dat Gelderloos het ‘een vak apart’ noemt om zo'n fonds mede te besturen. Hij nam het voorzitterschap namens de bouwwerkgevers de afgelopen drie jaar op zich, naast zijn dagelijks werk als directeur HR van de Linde Gas Benelux in Schiedam. “Pensioenfondsbestuurder word je niet zomaar. Bij de benoeming wordt gekeken naar gevoel voor de materie, maar ook de bereidheid je erin te verdiepen. En natuurlijk de beschikbare tijd.” Gelderloos zelf studeerde algemene economie. Zijn benoeming dateert uit de tijd dat hij directeur HR bij Koninklijke BAM Groep was. Daarvoor was hij werkzaam bij het AVBB.

Vastgoed

Opmerkelijk is dat BPF een relatief groot deel van het vermogen belegt in vastgoed. “We hebben meer vastgoed dan de meeste andere fondsen. We houden dat natuurlijk wel scherp in de gaten. Daarom doen we regelmatig zogeheten ALM-studies om te zien of we nog op de goede weg zijn. En tot nu blijkt nog steeds dat een kwart van het vermogen beleggen in vastgoed een goede keuze is. De rendementen van de vastgoedportefeuille zijn de afgelopen jaren dan ook onveranderlijk goed geweest. We kiezen voor spreiding van onze beleggingen om een spreiding van risico's te bewerkstelligen. Mocht het een tijdje economisch niet zo goed gaan – zoals nu het geval is – dan heb je verschillende portefeuilles die verschillend reageren op de ontwikkelingen. Dat maakt je minder kwetsbaar.” Van oudsher bestaat een groot deel van de vastgoedportefeuille van het BPF Bouw uit woningen. Niet zo verwonderlijk voor een pensioenfonds dat werd opgericht door de organisaties van werkgevers en werknemers, die representatief zijn voor de bedrijfstak Bouwnijverheid. Waar de komende jaren de accenten in de vastgoedportefeuille zullen liggen, is nu onderwerp van overleg binnen het bestuur.

Fusie

Het afgelopen jaar is de fusie tot stand gekomen tussen Cordares –die het vermogen van BPF Bouw beheert- en de uitvoeringsorganisatie APG van het ABP. “Een ontwikkeling waar we blij mee zijn”, aldus Gelderloos. “Er is een schaalvergroting gaande. Aan de ene kant is een belegd vermogen van € 23 miljard. Heel veel geld, maar op de kapitaalmarkt gaat het om veel grotere bedragen. Deze schaalvergroting biedt ons de kans op nog meer deskundigheid in beleggingen dan we al hadden. Er wordt nu gewerkt aan afstemming van het vermogensbeheer van beide kanten, waarbij wij op onze beurt kunnen meeliften op de kennis en kunde van de uitvoeringsorganisatie APG. Wij denken hiermee een kwaliteitsslag te kunnen maken en tegelijkertijd de uitvoeringskosten van de beleggingen te kunnen beperken.”

Schaalvergroting

Op de vraag of ‘de bouwvakker’ zich nog wel zo thuis voelt bij een pensioengigant als nu ontstaat, zegt Gelderloos: “Het gaat er de bouwvakker vooral om dat hij straks een goed pensioen heeft, dat ook goed wordt beheerd. Een goed pensioen tegen aanvaardbare kosten is belangrijker dan een pensioenuitvoerder die exclusief voor een bepaalde beroepsgroep werkt, lijkt me. De weinige reacties die we op de fusie hebben gehad, waren allemaal positief. We hebben het voornemen uiteraard met de deelnemersraad besproken en ook daar heeft iedereen zich in het besluit kunnen vinden.”

Door de fusie van APG Groep NV en Cordares Holding NV in september vorig jaar is een pensioenuitvoerder ontstaan die ruim € 200 miljard aan pensioenvermogen beheert en vier miljoen deelnemers bedient. Of de

schaalvergroting hierbij ophoudt, kan Gelderloos niet zeggen. "We hebben een bedrijf neergezet dat in Europa een goede speler kan zijn.

Voorlopig liggen er voldoende uitdagingen. Eerst maar eens de schaalvoordelen van de huidige combinatie optimaal benutten. Wellicht worden door deze fusie andere pensioenfondsen aangesproken om zich aan te sluiten."

Vastgoedfraude

Sinds een jaar klinken er regelmatig berichten over fraude in de vastgoedwereld.

Volgens krantenberichten zou ook het BPF Bouw hiervan de dupe zijn geworden. Het bestuur van het pensioenfonds neemt dit

onderwerp uiterst serieus. "Natuurlijk zijn we ervan geschrokken. We hebben al onze vastgoedprojecten van de afgelopen acht jaar doorgelicht. Daaruit komen "slechts" twee projecten naar voren die we nader onderzoeken. Elke euro die ten onrechte is betaald, is er immers één teveel. We weten intussen wel dat de schade bij die twee projecten ten opzichte van het hele pensioenfondsvermogen beperkt is en geen impact heeft op de hoogte van de pensioenen. Maar nogmaals: elke euro

ten onrechte betaald, is er één teveel. Het positieve aan deze zaak is dat we door dit onderzoek met een externe beoordelaar hebben kunnen vaststellen dat zo goed als al onze projecten geen verhoogd risico met zich meebrengen. Om in de toekomst nog sterker te staan, zijn de afgelopen jaren al allerlei interne procedures en het integriteitbeleid aangescherpt."

Professionalisering

Een pensioenfonds met een 'klantenbestand' van bijna een miljoen verzekerden is het aan z'n stand verplicht om naar voortdurende verdere professionalisering te streven. Om die reden heeft bijvoorbeeld het vastgoedbedrijf BPF Bouwinvest

op 1 januari 2007 een eigen Raad van Commissarissen gekregen, die toeziet op de organisatie en investeringsaanvragen beoordeelt.

"De invoering van de middelloonregeling per 1 januari 2006 – de pensioenuitkering wordt niet meer op basis van het laatstgenoten salaris gebaseerd, maar op basis van het gemiddelde salaris – hebben we aangegrepen om de hele voorlichtingslijn van het fonds te vernieuwen. Met nieuwe brochures, met meer op bepaalde gebeurtenissen in het leven

toegesneden voorlichting, met een Pensioenmagazine dat vier maal per jaar uitkomt. Kortom: een manier van voorlichting om pensioen levend te maken. Het is immers belangrijk dat mensen zich bewust zijn van hun pensioen. Na salaris is pensioen in de CAO wat betreft waarde de tweede arbeidsvoorwaarde en dat wordt door veel mensen nog niet zo beleefd. Zeker niet bij jongeren. Daar trachten we op deze manier verandering in te brengen." Ook de deskundigheid van de uitvoeringsorganisaties (Cordares en BPF Bouwinvest), het technisch bureau (secretariaat pensioenfondsen) en het bestuur zelf zijn voortdurend punten van aandacht, aldus Gelderloos.

Lessen

De turbulentie in de financiële wereld is aan het BPF Bouw zeker niet voorbij gegaan. "Er zijn lessen geleerd. Niet alleen van de huidige crisis, maar in het algemeen. Er wordt ook meer van bestuurders gevraagd", aldus Gelderloos. "De verhouding actieven/gepensioneerden zal in de komende tijd verder veranderen.

Beleggingsbeleid en beleggingsrendementen

zullen nog veel belangrijker worden, willen we als pensioenfondsen onze verplichtingen blijvend kunnen nakomen. Het instrument

van de pensioenpremie is qua impact relatief beperkt. De premie is weliswaar kostendekkend, maar die heeft toch veel minder invloed dan een procent extra rendement op het belegd vermogen."

Aan een vooruitblik over tien jaar waagt Gelderloos zich op dit moment liever niet. "We zitten nu in zoveel bewegingen dat we die eerst eens goed moeten verteren. Daar zitten al meer dan genoeg uitdagingen in.

Hoewel je moet reageren op korte termijnbewegingen, blijven pensioenen iets voor de langere termijn. Het zijn de bestuurders die de effecten en de resultaten van de ontwikkelingen moeten kunnen inschatten. Voorop staat dat er straks pensioenen moeten kunnen worden uitbetaald.

We moeten alert zijn, maar vooral niet in paniek raken. Dat zijn eigenschappen die een pensioenbestuurder moet hebben. Vandaar ook mijn stelling dat een pensioenfonds besturen een vak is. Ik wens mijn opvolger, Henk de Pagter, daarbij veel succes."